Nr. 58. Anulu XXIX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutórele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 8 Augustu 27 Iuliu 1866.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tasa'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA

Transilvani'a.

Alb'a Iuli'a si cateva momente istorice.

Asociatiunea séu Reuniunea transilvana pentru lite,atur'a si cultur'a poporului romanu isi va tienea pe anulu curgatoru adunarea sa generala in A l b 'a I u l i a, numita mai tardiu A l b 'a C a r o l i n a, cunoscuta la poporu sub numele slavonescu de Belgrad, adica Cetatea alba, Fejérvár, Weiszenburg.

In anii din urma se audira óresicare vorbe, ca adunarile nóstre din diferite parti ale tierii aru costa spese prea mari relative la resultatele cele mici ale petrecerii impreuna numai pe 2—3 dile la loculu adunarii. Ne avendu timpu a ne lasa pentru a s t a d a t a in disputa asupra folosului séu nefolosului intalnirii membriloru, asupra micului resultatu alu siedintieloru, ne vrendu nici macar a observa, ca precum Isusu nu a suferitu a se prefice in bani niresemele, care i s'au adusu spre a'lu unge cu aceleasi, intocma nutrementele mintii si ale spiritului omenescu nu se cuvine a le pune in compana totu numai cu avantage materiale, — doresc numai a reflecta pe bunii cititori la o alta impregiurare, ce credu, ca luata fiindu in cumpanire mai deaprópe va indupleca pe mai multi iusi a osteni la adunarea generala din a. c.

Cetatea A l b 'a I u l i a si impregiurimea ei este unulu din acelea locuri clasice, carele incependu dela Daci pana in dilele nóstre isi pastra in mai multe privintie locu de f r u n t e atatu in istori'a patriei catu si in a nationii nóstre.

O r a s i u l u si cetatea cunoscuta in dilele nóstre sub numele mai susu aratate, in timpulu domniei Romaniloru preste Daci'a se numia A p u l u m si era asiediatu mai in siesu spre Murasiu, éra nu in délu. Astadi numele Apulum mai e pastratu in numele riului A m p o i u curgatoru dintre munti pre langa Alb'a Iulia pana ce se varsa in Murasiu*). Precum Dacii avusera mai multe cetati si orasie, dintre care cele mai multe erá in Transilvani'a de astadi, asié se pare ca Apulum inca fusese orasiu remasu dela ei in possesiunea Romaniloru; ci apoi din minunatele ruine, din multimea de inscriptiuni si din alte obiepte scapate de vandalismulu barbariloru, aflate mai tardiu si in parte pastrate pana astadi se cunósce mai pre susu de orice indoiéla, cumca Apulum ajunse a fi la romani unu municipiu din cele mai de frunte. In Apulum séu adica in A Iulia asiediatu sub 46° 5′ latime si 41° 15′ de lungime geografica computatata dela insula Fero, 7½ miluri dela Turd'a numita la Romani S a l i n s e si 11½ mil. dela Gradistea unde a statutu capital'a S a r m i z a g e t u s a, s'au aflatu pana la an. 1848 inscriptiuni latinesci taiete pe monumente 281, dintre care mai multe sunt de unu mare interesu pentru istoria, éra alte obiepte antice se aflara 70, afara de multimea nenumerata care s'au aflatu si nu s'au mai aratatu la nimeni pe lume, precum de ecs. monete si alte obiepte scumpe de auru, argintu s. a. Multe din acelea inspriptiuni se mai potu vedé in A. Iulia, multe inse s'au stramutatu la Vien'a, altele s'au innecatu in Murasiu cu ocasiunea transportarii loru si érasi altele se afla in proprietatea unoru familii. Intr'aceea cavalerulu si consiliariulu prusienescu Dr. J. F. Neugebaur ajutatu de repaus. conte Ios Kemény, cum si de capelanulu ostaresc Thalson, de Dr. A. T. Laurianu s. a. le decopiè mai pe tóte si le publicà in an. 1851 la Brasiovu*). De altmintrea catu tiene distanti'a dintre A Iulia si satulu P o r t u a langa Murasiu semana a fi plinu de monumente antice, pentrucea pre acelu terenu s'au aflatu cele mai multe fundamente de cladiri vechi, dintre care s'au si scosu partea mare a inscriptiuniloru; éra voindu cineva se caute si se scóta si mai multe, ii trebuesce mai nainte de tóte — o punga mare si plina de b a n i. Intr'aceea scrutatorii nostrii de istori'a veche s'aru potea folosi prea bine de cele descoperite pana acum; de n'ar fi numai sfurisitele de lupte politice ale timpului nostru, care si pe cei mai iubitori de ceea ce se dice otium et studium ii abatu si ii departa de la colti'varea, inavutirea si — ce o mai multu, c o r e g e r e s istoriei nóstre. Pe la satele vecine, precum Satulu micu (Kisfalu), Siardu, Criscu, Cetea (Csáklia), Tooti, Petrosiéni, S l a t n a s'au descoperitu inscriptiuni si ruine romane prea interesante, anume la Slatna 54 inscriptiuni si alte 34 obiepte.

Apulum cá si multe alte cetati, popóra si tieri intregi pe timpulu emigratiunii popóraloru barbare si pana dupa an. 1000 dela Christosu se perde din istoria, adica in prea pucinele documente cate au scapatu de perire abié i se mai afla urm'a, pana ce in dilele regelui Ungariei Apulum ese la lumina cá A l b a I u l i a pe latinesce si totuodata cá residentia a e p i s c o p u l u i T r a n s i l v a n i e i; dicemu inadinsu alu Transilvaniei si nu distingemu de resaritenu séu apusenu, pentruca pe la an. 1000—1050 inca nu se facuse ruptur'a dintre ambele beserici si nici se póte demustra bine, dela c a r e dintre cei doi patriarchi si Romei vechi si Romei noua dependea acei locuitori si Transilvaniei, carii marturisia de mai nainte credinti'a crestinésca, macarca probaveritatea este mare, cumca acela se tienea pe atunci inca totu de Rom'a noua, alu carei ritu si disciplina se introdusera din vechime si s'au pastratu pana in ór'a de facia, candu din contra ritulu latinescu apusenu fù adusu in Daci'a mai anteiu prin colonistii nemti si impartasitu cu incetulu maghiariloru. Regele Ladislau I. a dotatu episcopi'a Albei Iulici cu mari venituri, care apoi s'au imultitu mereu**).

Totu in Alb'a Iulia remase concentrata si potestatea beserice resaritene a Romaniloru, carii de atatea vécuri isi avura acolo metropoli'a si archiepiscopi'a loru, carea fù ruinata numai in an. 1715 sub Carolu VI. precum vomu vedea mai la vale. In secululu XIII mongolii au prefacutu A. Iuli'a in ruine cá si tiér'a intréga.

Beserie'a cea mare din cetate cladita din petrii cioplits, numita la Michailu archangelulu nu este facuta de S. Stefanu, precum se laudá mai nainte apusenii, ci de romanulu I o a n u U n i a d e s in an. 1441 dupa batali'a cea cruntá oastigata asupra turciloru la satulu St. Imbru.

Éra unu felu de cetatiuie facuse numai Ioanu Sigismundu Bathori celu desiuchistu (1581—1602); inse numai Gavriilu Bethlen de Iktár (1613—1629) a fostu care a facutu pentru A. Iulia mai multu decatu toti predecesorii sei, éra de atunci se si numi mai multu Gyula Fejérvár, adica cetatea alba Iulia. Dupa acésta pana pe la an. 1715 Alb'a Iulia sufari multe si mari nevoi cá si tiér'a intréga, in catu acea cetate semaná mai multu a ruine, anume in an. 1658 fù depredata infricosiatu prin turci.

Pe la inceputulu vécului 18-lea imperatului C a r o l u VI. urándiuse de statea calcari de juramente si rebeliuni ale boierimii ungaresci, se determinà a face undeva mai la o margine de tiéra o cetate séu adica fortarétia tare, de unde se póta tiené in respepta macar si tiér'a intréga S'au cercetatu mai multe puncte asié numite strategice, mai in urma se destinà spre acelu scopu totu vechea residentia a principiloru Transilvaniei, adica A. Iuli'a. Planulu fortaretiei este subscrisu de genialulu beliduce E u g e n i u d e S a b a u d i a, spaim'a turciloru. Tóte ruinele cetatiuii vechi se curatira; éra apoi fiindca lini'a nouiloru muri de fortarétia se neme ri tocma prin mitropoli'a romanésca, o asternura la pamentu si pe acésta, beserica, monastire si totu, éra pe mitropolita ilu mutara la Fagarasiu, ér' in locululu monastirii vechi se facù m i t i t i c'a monastire din orasiu, carea se vede si pana astadi*). Asié fortarétii'a cea noua aparata cu siepte bastióne tari se cladi dela 1715 pana la 1738 si ea costà sume enorme, pentruca de ecs. numai pórt'a cea mare de-asupra careia se vede statu'a lui Carolu VI in marime naturale si calare a taiatu la 600 mii fiorini. De atunci acelei cetati se dete numele A l b 'a C a r o l i n 'a. De altmintrea punctulu acela nu este alesu prea intieleptiesce pentru o fortarétia, din causa ca ea este domnita de délurile vecine, de unde se póte bombarda fórte bine, in catu déca in an. 1849 romanii lasá in pace pe insurgenti, acestia de siguru o-aru fi luatu, precum au luatu tocma si Bud'a r. a.

Din cele insemnate pana acum se póte cunósce cate si ce mari suvenire istorice sunt legate de numele desu numitei cetati. Se cuvine a mai observá, ca in beserio'a dela Michailu arch. si-au aflatu repausu: marele erou I o a n u U n i a d e s, nefericitulu seu fiu Ladislau, nepotu-seu Ioanu, regin'a Isabela ved. lui Ioanu Zapolya, Ioanu Sigismundu, Gabriilu Bethlen, Andreiu Bathori, cu care se batuse Michailu, Stefanu Bocskai, Georgiu Rakotzi I., Michailu Apafi, toti principi si Transilvaniei, apoi cardinalulu Georgie Martinusius assasinatu din porunc'a generalului Castaldo, cum si alti mai multi boieri mari de si acestei tieri.

Alb'a Carolin'a moderna sub care se intielege si cetatea si orasiulu, are dupa numeratur'a (catagrafi'a) mai din urma numai 5188 locuitori si adica dupa confesiuni; r. catolici (unguri, nemti) 1245, de legea armenésca 7, gr. catolici (romani) 1502, gr. resariteni (romani) 966; evang. luterani 211, ev. reformati calvini 424, unitariani 105 si — mosaisti (evrei) 728 suflete. Orasiulu n'are nimicu altu ceva memorabilu de veditu afara de cateva beserici si 1 sinagoga, éra sasu in fortarétia se vedu: frumos'a resiedintia a episcopului r. catolicu si a capitulului fristiloru adica 9 canonici actuali si cativa onorari, seminariulu clericilor, gimnasiulu si scól'a normala, tóte r. catolice, cum si o monastire de franciscani; mai incolo bibliotec'a cu multe manuscripte si incunabule, cum si archiv'a tierii, institutulu astronomicu fundatu de episcopulu conte Ignatie Batthyan, — monetari'a imperatésca, tipografi'a, éra dela 1850 asié numitulu pavillon alu oficiriloru, unu edificiu maretiu si fórte tare, despre care se spune ca ar fi costatu 1 milionu.

A visita punctele fortificate nu este ertatu fara cererea de invoiintia dela respeptivele auctoritati militare.

In orasiu se afla si vreo doua trei ospetarii bunicele.

*) Inse numele riului Ampoiu trebue se fia fostu mai vechiu decatu alu cetatii Apulum.

*) Dacien. Aus den Ueberresten des klassischen Alterthums, mit besonderer Rücksicht auf Siebenbürgen. Topographisch zusammengestellt von Dr. J. F. Neigebaur, nebst einer Uebersichtskarte des Trajanischen Daciens. Verlag von Johann Göll in Kronstadt. Preis früher 2 fl. jetzi 1 fl. öst. W.

**) Erdélyi Hétilap, care esi pana in 31 Dec. 1865 la Sibiiu, publica pe largu istori'a episcopatului din Alb'a Iulia in legaminte cu o multime de evenimente din acésta patria.

*) Vedi despre acestea mai pre largu in istori'a besericésca a romaniloru.

La acésta cotate se incrucecscu drumurile dintre Clusiu si Sibiiu, Abrudu si Blasiu. Tienutulu A. Iuliei este si frumosu si roditoru, clim'a ii este mai placuta si mai domóla decatu in partile mai paduretie ale tierii.

G. Baritiu.

Suum cuique.

Atatu in Gazet'a Transilvaniei, catu si in „Albin'a“ romanésca din Vien'a in Nr. din 18 Iuliu citimu, cumca in gimnasiulu romanescu de confesiunea gr. resariténa dela Brasiovu in 26 Iuniu s'a tienutu ecsamenulu de matoritate, la carele Ecs. S'a dn. metropolitu Andreiu bar. de Siaguna luá parte cá inspectoru supremu alu scóleloru confesiunii sale. Nu voiescu aici a respinge cateva nesadeverari coprinse in corespundinti'a din Brasiovu publicata in „Albina“, nu voiescu a reflecta, cumca adeveratii fundatori, aparatori si conservatori si gimnasiului din Brasiovu au fostu si sunt cu totulu alti omeni, éra nu acei sieptati in „Albina“, pentruca la infiintiarea aceluiasi s'a lucratu incependu dela an. 1834, éra mai alesu dela 1838, in carele se infiintiase comisiunea resp. eparhiala, care apoi lucrase pana la an. 1844, éra omenii pe carii astadi ii vedemu figurandu cá protectori si aceiu gimnasiu au venitu la més'a gat'a, éra intre aceia se numera si unii, carii in anii 1850 si 1851/2 facusera opusetiunea cea mai obstinata incontra infiintiarii acelui gimnasiu si ei au cesu numai dupace au intempinatu totu asié mare constantia si perseverantia a negutiatoriloru frontasi de scolo *). Nici atat'a nu voiescu se atingu, ca coresp. de Albin'a mustrandu pre altii, pentruca n'au descrisu nici publicatu resultatulu ecsamenelor, védesce dorinti'a de a lauda si naltia la ceru prin altii aceea ce densului ii vine la socotéla cá se fia bociumatu fara ortenél'a lui; pare ca dieu redactorii séu altii aru fi datori se amble din scóle in scóle, pentrucá se faca la raporturi, éra alti literati numai se'si netedésca barbile. Intr'acesa scopulu acestui articulu este cu totulu altulu.

Publiculu se bucura impreuna cu noi, cumca in urmarea nepregetatei staruintie a eforiei si pe temeiulu fromósei si bine fundatei referate a dlui Dr. P. Vasiciu consiliariu de instructiunea publica substernute la inaltele locuri gimnasiulu romanescu gr. res. castiga acié numitulu dreptu de publicitate si prin acésta se ridica la acelu rangu, in catu de si multi profesori inca n'au depusu ecsamenulu recerutu pentru profesorii publici ordinarii, totusi se póta figura intre gimnasiale recunoscute de statu si din acelasi tinerii se póta trece la oricare facultate de sciintie. Ne batù inse tare la ochi, cumca nici intr'o fóia publica nu se spune ca dóra la ecsamenulu de matoritate ar fi fostu fația dn. consiliariu de instructiunea publica. Amu si intrebatu inadinsu si ni s'a spusu ocuratu, cumca dn. Dr. si consil. P. Vasiciu estimpu nu'si luá ostenél'a de a merge pe ecsamenele la Brasiovu, cum si ca acésta impregiurare ar fi desgustatu pe toti acei brasioveni, carii nu se temu nici ca li se va taia léf'a, nici ca li se va rade barb'a, precum dicu ei.

Dn. Dr. P. Vasiciu este multu mai generosu decatu se póta primi in nume de reu, déca publicitatea isi va luá indrasnéla de a cita aici nu numai pentru Dsa si pentru Dn. colegu alu Dsale Dr. I. Maioru, ci si pentru intregulu publicu luminatu besericanu si mirénu §§-ii 78 pana la 88 din Regulamentulu de organisatiune pentru gimnasii si scóle reale introdusu provisoriu la 1849, apoi inse dupa optu ani de probe sanctionatu definitivu de catra Maiestatea S'a Imperatulu Francisc Iosifu cá lege definitiva. Presupunemu ca Dsale nu sunt de opiniunea acelora, carora le place a lati ide'a, cá si cum numitulu regulamentu ar fi unu fetu alu absolutismului, nu; pentruca acelasiu pre langa ce s'a intocmitu dupa modelulu celoru mai bune regulamente scolastice din Germani'a, fù totuodata inriuritu de ideile constitutiunii din 4 Martin 1849 si lege scolastica atatu de bune nu s'a mai vediutu decandu ecsista Austri'a si Transilvani'a; prin urmare ne place a presupune, ca incai dnii consiliari de instructiunea publica se voru tienea strinsu de acea lege, éra pe cei carii o combatu cá fetu absolutisticu, precum le place unora, ii voru impinge ad absurdum, pentru cá dupa logic'a loru se respinga si condic'a civila, si cea penala, si cea cambiala, si procedur'a austriaca, déca le da man'a si asié se se reanuce in bratiale Aprobatelor si Compilatelor si se sustiena, ca aceleasi pentru ei nu sunt absolutistice.

In susu citatii §§-i se defigu formele, sub care sunt a se tiené ecsamenele de matoritate, unde tocma consiliariloru de invetiamentu li se da o stera intinsa de activitate, fiindca acestia su se aléga tocsle, si au se conduca ecsamenele de matoritate in persóna; éra dupa finirea ecsamenelor verbale a colegiului profesoriloru este indatoratu a se constitui sub presidentî'a consiliariului de invetiamentu despre calculele pe care le-ar merita fiecare scolariu, precum se dice abiturientu (barbarismus latinescu), in care casu consiliariului i compete votulu decisivu. Acelasiu consiliariu are se subscrie protocolulu de conferintia, cum si se impartasiésca abiturientiloru determinarea despre recunoscut'a séu denegat'a matoritate (capacitate, destoinicia) pentru a poté trece la vreo universitate. Consiliariulu este datoru a subscrie si testimoniale de matoritate.

Acestea tóte nu se facu pentru fiori de maru, ci se facu din causa cá statulu, prin urmare monarchulu fiindu adeveratulu inspectoru supremu alu toturoru institutelor de invetiamentu dintru totu coprinsulu monarchiei si din tóte provintiele lui, voiesce, este inse si indatoratu a supraveghié si a'si castiga prin organele sale deplina garantia pentru progresele ce va fi facendu invetiamentulu preste totu si mai alesu in gimnasia, fia aceles de statu, fia proprietatea unoru comune, precum este si celu din Brasiovu. Ecsamenulu de maritate nu se póte considera nicidecum cá oricare altulu semestr'alu séu anualu, ci fiindca acelasi da dreptu la cercetarea universitatiloru, trebue se constate gradulu de cultur'a sciintifica, pe care abiturientii o voru fi castigatu in cei optu ani; de aceea gimnasiuloru nu se póte recunósce dreptulu de a da dela sinesi testimoniu de matoritate necontrolatu de catra suprem'a potestate a statului. Acesta este unu principiu, de carele nu póte scapa nimeni in statorii Europei luminate. Preste acésta dv. vedeti bine, cum de ecs. universitatea din Vien'a isi are clasificate gimnasiale din monarchia, éra in acea clasificatiune cele din Ardéli stau la loculu din urma, afara numai de celu de statu din Sibiiu, carele singuru este renumeratu intre cele mai bune. Eata deci, ca ecsamenele de matoritate au in öresicare gradu insemnatatea si caracteruln ecsamenelor de statu. Prin urmare si institutul consiliarieloru de invetiamentu nu este nicidecum numai de lucsu, precum dicu acela, carii sub masc'a cea fermecatóre a autonomiei gonescu scopuri curatu absolutistice **), ci acelu institutu privitu nu numai din punctulu-de-vedere alu regimului, ci si din alu poporului este o adeverata necesitate **); éra prin acelu institutu autonomi'a nu sufere nici umbra de asuprire, ci numai portatorii representatorii autonomiei sunt supraveghiati si controlati, pentru cá se nu cada in lene, trandavia, séu in despotia, in abusu ori in calcare de drepturi si datorintie. Apoi credu ca gimnasiulu din Brasiovu nu este nicidecum destinatu a cresce numai besericani dogmatici si numai dascali, ci si functionari de statu, si deregatori comunali, ostasi pentru corpurile oficiloru, ingineri, mechanici, artisti, economi intieleginti, medici, apotecari, negutiatori etc.

Déca acestea tóte stau, adica déca legea este lege, apoi nu se pricepe nicidecum, pentru ce dn. consiliariu de invetiamentu nu 'sia luatu ostenél'a de a merge la Brasiovu incai pentru celu anteiu ecsamenu de matoritate, candu dsa in alti ani tocma si cu ruinarea sanetatii sale alergá cine scie din care parte a tierii la ecsamenele din Brasiovu, pentru ale caroru scóle a portatu pre catu se scie, totudeauna o grija por eminentiam. Dóra ca fiuti'a de facia a Esc. Sale parintelui Metropolitu nu a potutu prejudeca nimicu activitatii consiliariului, pentruca: suum cuique. Precum nu se póte crede, ca unu metropolitu se se puna pe catedra si se suplinésca pe unii profesori, intocma nu se póte cere, cá elu se suplinésca pe consiliariulu de scóle la acelu actu, unde activitatea consiliariului pre catu neaparata, pre atata este si de bine definita in legi si unde renumele gimnasiului depinde in prim'a linia dela activitatea consiliariului. — (Va urmá)

*) Fratii I. et G. Iuga, R. Orgidanu, G. Ioanu, I. G. Ioanu, I. Zsipa, G. Nica, V. Lacea, N. Voinescu, M. Fiusturénu, N. Teclu, N. Macinca, T. et N. Ciorea, I. Pantazi, N. Davidu, R. Pascu, R. Radoviciu, C. I. Popasu A. E. Popu, B. Popu, Em. Burbea si alti mai multi. — Red.

*) Ut figura docet in comun'a Campeni.

**) Tocma ni se spune, ca episcopulu r. catolicu inca sta se ócra consiliariu de invetiamentu.

Brasiovu 7 Iuliu n. (Colera s. a.) Nu este bine a lati spaima in locuitori cu o bóla ce insufla din nou stata grija; suntemu inse datori si noi si altii a trage luarea aminte a societatii asupra midilóceloru aparatóre, preventóre séu cum se mai dicu preservative, precum si scapatóre de bóla si de mórte. In Gubernu transilvanu inca luá mesurele cuviintióse in acésta privintia, éra mai de apróape se publicá prin tiparitu o instructiune a Dlui protomedicu si consiliariu Daniel'a Pataki; acceasi se impartisi si in limb'a nóstra pe la comune, in catu lipsesce numai, cá preotii si toti carturarii iubitori de ómenime se nu'si pregete nicidecum a invetia pe poporu in acésta direptiune. — De altmintrea noi nu scimu de alte casuri mai noue de colera din acestu districtu, decatu numai despre cinci din vecinele sate Sacele séu Siepte sate; se spune inse ca aceí periclitati prin colera o aduséra din tiér'a vecina. S'au adeverit adica mai presusu de orice indoiéla, cumca colér'a totusi e lipiciósa in mai multe casuri, éra anume prin contactu si prin aerulu imputitu.

Intre acestea dete cerulu si asta-nópte ploi fórte bine pana diminéti'a la 7 óre, in catu atmosfer'a ér se reci si asié puterea miasmei se impucină —

— Am intielesu cu mirare, cumca unii nu credu cuventeloru telegramului venitu dela dn. ministru Strato, prin care adunarea societatii literarie se amana pe anulu viitoru. Cine nu crede, se védia telegramulu in originalu. — De alta parte atata inca este adeveratu, ca in Gubernu ungurescu din Pest'a pe membrii denumiti din Banatu si Ungari'a ii opri cá se nu cutese a merge la Bucuresci (Vedi si Albin'a).

Din tiér'a vecina afara numai de nevoia cu colér'a, este bine, pace. Mai multi omeni de auctoritate si de caracteru solidu asigura, ca partit'a asié numitiloru Rosii aru fi luatu in opiniunea publica lovitari atatu de grele, in catu ea abié se va mai potea restaura vreodata.

Sibiiu 5 Aug. n. (Estrasu) Se vedi lucru minunatu, ca acum chiaru cei mai mari credietori au inceputu a ride insii de nebuni'a loru, au risu inse si mai multu candu audira, ca unu institutu de bani din Brasiovu pe la midiloculu lunei Iuliu isi ascunse cassele cine scie pe unde. . .

— Mai deunadi vorbiati si dvóstra érasi de trebile scolastice. Bine faceati. M'am bucuratu si eu, ca in dilele trecute vediuiu si pe sieí concursulu pentru scól'a de Orlatu. El multu bine a facutu orecandu Orlatulu. Statiunea de acolo de invetiatoru este bunicica, pentruca are urmatórele folóse:

„1. Salariu anuale de 300 fl. v. a. si anume: 189 fl. v. a. din fondulu proventeloru a destintatului regimentu de granitia romanu I. ér' 111 fl. v. a. din fondulu monturiloru, totu a acelaiasiu regimentu.

2. 45 fl. v. pre anu, cá pausiale de cortelu.

3. 6 orgii, deputatu de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu au de a produce urmatoriele documente:

a) Carte de botezu, seau documentu despre acea, cumca sunt de religiunea gr. cat.

b) Testimoniu despre absolvarea studiiloru de preparandia, cum si despre aplicarea loru de pana acum si in urma

c) Testimoniu despre portarea morale si politica.

Concurentii la numitulu postu, pana la terminulu de 30 Augustu st. n. a. c. au de asi asterne la subsemnatulu oficiu protopopescu, concursele loru provedute cu susuamentitele documente, cum si adresate si stilisate catra Venerabilulu Consistoriu Metropolitanu gr. cat. din Blasiu.

Atare invetiatoriu, dupa unu servitiu cu succesu favorabilu, are dreptu de pensione, amesurata anilor de servitiu, si anume dupa servitiu de 10 ani cu 1/4 parte din leaf'a anuale, dupa 25 ani cu diumetate, si dupa 40 ani, cu leaf'a intréga.“ —

Blasiu 19 Iuliu 1866.

Resunetu.

(La espectoratiunile D. H. S. in Nr. 82 alu diurnalului „Kolozsvári Közlöny“ in contra federalismului.)

De si impregiurarile seriése, in cari ne aflamu cu intrég'a imperati'a, impunu fiecarui cetatianu credintiosu meditatiunea seriósa despre acelea, cari trebue se sierbésca spre salvarea intregului, si anumitu spre scaparea inalt. imperatu de periculu cu puteri unite, pentru cá asecurati fiindu din afara, se ne intórcemu privirea si activitatea si la regenerarea interna a patriei si in speciale, la apararea intereseloru nóstre particulari nationali; — totusi unele îndulii si esorbitantie, unele estravaganti tientitóre la folosirea egoistica a impregiurariloru critice ale imperatiei, ne constringu a ne mai retrage privirea prin unele momente dela starea critica a intregului si a ne mai vedé si de viati'a nóstra in particularu. — Atari incidente opuse recerintieloru imperatiei nóstre situate in impregiurari pre catu se póte de fatale, — sunt unele espresiuni ale D. H. S. insirate in frunt'ea diurnalului „K. K.“ Nr. 82 a. c. colón'a a doua, unde dupace spune, ca federalismulu — precum a mai disu — nu este unu ce, care facia cu regatulu unguresc ar' duce spre unu succesu favoritoriu, — ca diurnalulu semioficiale „Oest. Ztg.“ tocma in momentulu acesta se simte stimulatu a vorbi despre federalismu, — ca ar fi consultu se vorbésca luminatu, — si ca „Pesti Napló“ unu diurn. de partita autoritativa mare, acceptandu cu instrainare si suspitiune — vorbirea lui „Oest. Ztg.“ despre federalismu, — pre „Oest. Ztg.“ l'ar fi si provocatu in modu determinatu, cá spre linistirea opiniunei publice, séu celu pucinu spre orientare se nu intardia a'si — esplicá federalismulu; — asia continua; ce va respunde la acésta „Oest. Ztg.“? E naturalu, ca nu scimu, dara e certu, ca trebue se respundia si inca höchstdringend (espresiunea autorelui), séu intrelasarea ica astare respondiatate asuprasi, carea pentru urmari mai tare l'ar ingreuná, decatu ar avé de a suferi atunci candu chiaru ar si marturisi, ca in mediuloculu desastreloru sbiciulatórie de statu pierdendusi capulu cu grab'a a espusu unu astare stégu, care nu e salutariu alu valfai in lisntrulu hotareloru imperatiei, si ca tóta „neintielegerea“ numai de acolo isi iea inceputulu, ca cu grab'a mare a aruncatu sub una pelaria pre Austri'a si pre Germani'a. Firéru in dilele acestea in Vien'a orisicare debelari triste si sbucimatóre, déca minteni ar fi si standu prusii inaintea Floridorfului, totusi „Oest. Ztg.“ tiebue se'si iea tempu de a respunde, pentruca acesta e neincungiuratu, chiaru in interesulu regimului pentru linistirea opiniunei publice etc. (Óre de ce atata intetire!? Altufeliu pere lumea!? R.)

De parte se fia, ca dóra ne-ar veni in minte, cá se aperamu pre „Oest. Ztg.“ in contra atororu espectorari, bine sciendu de o parte, ca si elu promite multe si face fórte pucine si de alta parte si acesa ca n'are lipsa de aparare. Intru asemenea numai cu cea mai mare neplacere suntemu constrinsi a stinge unele córde neplacute. Si de acea déca in unele reflesiuni ce avemu a ni le face la espectorarile D. H. S. supra insirate, se nu ni se ie — ne rogamu — de catra nimt in intielesu, cumca amu voli se pavimu cá aparatori, nece cu amu voli se vatamamu, ci se ni le iè ori si cine in intielesulu care li-se cuvine, adica de effusiulu animei ce bate pentru dreptate, patria si ecsistinti'a nóstra nationale, si de efectele simtiului ce nu póte se nu se esprime, candu vede arogantí'a aieptandusse preste otarele cuvenientiei, — D. H. S. in espresiunile supra dise pre catu se póte originalu esprese mai susu pie „Oest Ztg.“, ca-ci a vorbitu de federalismulu — ce la respunsu cu tóta rigorea si — lasandu noi la una parte amenintiarile ce-i le face, pretinde, ca despre federalismu nece de cum se nu se faca vorba, si acésta nu numai intre marginile Ungariei — nu numai in diet'a Pestei! — dara nece intre otarele intregei imperatii, si finduca totusi s'a scapatu de a vorbitu, ilu trage la respunsu nevoliendu alu escusa nece prin una impregiurare, si acésta o pretinde in numele linistirei opiniunei publice! — ca D. H. S si altii de pannu'a dasle ar dice si dice in continuu, ca maghiariloru nu le place de federalismu, ca federalismulu e periculosu pentru Ungari'a si altele, nu ne ar stinge de locu neplacutu, ca-ci scimu ca federalismulu in adeveru e contra unei puteri mari maghiare, carea in fantasia acum a si clocitu in capetele maghiariloru. — Nu putemu inse se nu privimu cu indignatiune si cu despretiu, candu despre federalismu o oprese a nu se vorbi in numele opiniunei publice. Au ca in imperati'a unde H. S. oprese a se vorbi despre federalismu numai maghiari ecsista si numai opiniunea si dorinti'a loru de dualismu? — Ori ca dóra maghiarii acuma intru atata intrecu pre celelalte popóra, incatu tóte la olalta nu mai ajungu nemica facia cu ei si opiniunea loru fuge de cea maghiara, cum fuge umbr'a de lumina?!

Dar' se luam lucrulu mai cu ameruntulu si la intrebarile acestea se nu damu respunsurile nu numai D. H. S., pre care-lu cunóscemu acuma de multu scriendu in felulu seu in „K. K“, dara ori si cine, care a spusetu a ceti numai vre-unu diurnalu din imperati'a nóstra cunósce si scie, cumca popórele imperatiei facia cu constituirea noua a imperatiei se impartiu in trei grupe, dintre care slavii si romanii adica la olalta partea cea mai mare din imperatia ne luandose afara nece una parte marea aristocratiei maghiare pretindu si vedu venitoriulu ferice alu imperatiei austriace in constituirea federativa, germanii nu cunoscu fericire decatu in centralisare, éra maghiari traiescu in inchipuirea dualismului, si D. H. S. totusi are indresnéla a pretinde in numele opiniunei publice, cá in imperati'a nóstra se nu se faca vorba de federalismu! E una arogantia acesta démna de despretuitu si una ignorare culpósa a celoru alalte popóre din imperatia, cari cu totu dreptulu se tienu si ele de membri constitutivi ai imperatiei, si stare arogantia despretuindu-o din parte-ne, ne mangaiemu cu acea, ca Maiestatea Sa imperatulu, dupace cu ajutoriulu lui Ddieu va asiedia starea nefavoritoria a imperatiei din afara, intocmindusi privirea in laintru, inusi va loá in mana regenerarea interna si va dispune cele de lipsa spre fericirea si indestulirea tuturoru popóreloru, éra nu spre sturarea arogantiei si apararea privilegiiloru unoru partite insolente, ce vreu se se redice preste capulu altoru supusi credintiosi. — (Va urmá)

Fiasco alu revolutiunii unguresci.

Pe la finea lunei Iuniu nisce romani din Remetea ne dicea: „Domnule, se vedeti ca mei aici in tiér'a nóstra nu va fi bine. Dómne da imperatului cugetu bunu cá se nu'l remana tiér'a de prada. Se vedeti Domnule, ca estie nu se voru asiedia, ci ér' voru turbura tiér'a etc.“

Ce instinctu fericitu! Eata ca poporulu avea dreptate, elu simtia ca in atmosfera este ceva periculosu. Eata ca din prochiamatiunea generalului Klapka ese la lumina, cumca pre candu elu insotitu de Kossuthi si a. era se irupa in Ungari'a, Türr avea se vie de catra Dunare, éra unulu dintre grafii Bethlen totu cá generalu se scalde Transilvani'a din nou in sange. Eata si adeverat'a scaturigine (isvoru) a faimeloru despre invasiuni moldavo-romanesci. Pentrucá ei se abata luarea-aminte a regimului austriacu dela revolutiunea ungurésca, ii indopá urechile cu invasiuni romanesci si se punea tóta silinti'a, pentru cá romanimea transilvana se cadia din nou in celu mai greu prepusu si in discreditu si se'lu invrasmasiésca cu regimulu. Planulu a fostu genialu, ci totusi elu fù astadatu prin bunatatea providentiei ceresci destulu de timpuriu demascatu.

Intr'accea se vedemu ceva si din istori'a pregatiriloru nouai revolutiuni.

Nu numai regele Italiei, ci si alu Prusiei cunoscutu pana acum di celu mai aprigu persecutoru alu incercariloru revolutionarie, voindu a nimici de totu imperiulu austriacu, nu s'au sfiitu a intra in alianti'a si cu revolutionarii unguresci. Adeveratu ca elu mai pe urma ii insielá, fapt'a inse remane fapta complinita.

In 24 si 25 Iuliu, adica tocma trei septemani dupa batali'a dela Königgrätz, fostulu generalu Vetter si ministru de resboiu in 1849 se afla cu mai multi alti emigrati in castrele prusiane. Curendu dupa acea veni si Czecz dela Berolinu. Generalii prusiani le detera voia a inrola dintre prisonierii de nationalitate maghiara, deocamdata inse castigara numai 173 feciori, carora li detera arvuna cate doi taleri prusienesci; inse la orasielulu Neisse numerulu inrolatiloru maghiari crescú pana la 1500 insi, carora li se si detera pusce prusienesci. Se ingriji totuodata si pentru ceva calarime, spre care scopu se adusera 500 cai dela Berolinu; li se mai detera si 6 tunuri ghintuite si 13 care cu munitione. Acum Klapka ince se afla in Nelsse. In 26 Iuliu sér'a legiunea revolutionaria provediuta cu tricolórea maghiara, petrecuta de locuitori si de multi ostasi prusiani esi in pisti'a de parada, unde facura unu pastratu (Carrée), cu Klapka, Vetter, Magyarodi, grafii Csáki si Bethlen, Czecz, Fejérvári si Szabó, adiutantulu lui Klapka. Acestu din urma tienú o cuventare fórte infocata, dupa care legiunea depuse juramentulu. Dupa acestea Kossuth si Klapka manecara la Reichenberg, unde trasera in ospetari'a numita „Frank“. Aici Kossuth primi mai multe telegrame dela Berolinu. In nóptea din 27 Iuliu ambii acesti capi ai revolutiunii calatorira la Praga, éra de acolo venira inte la Nikolsburg in cortelniu generalu prusienescu, unde se afla si regele si ministrulu seu Bismark.

Pana in 29 Iuliu legiunea maghiara crescú dupa unii la 6000, éra dupa altii la 9000 capete. In acecasi di Klapka, care cu ajutoriulu caliloru forecate isi adunase óstea impregiuru de sine, purcese din Moravi'a catra strimtórea numita Jablunka, pentrucá p'intre Carpatii Ungarici se strabata in vecinulu comitatu Trentschin, unde a si ajunsu in 31 Iuliu. De aici incolo N., tr. arataramu, cum ostasii fosti prisonieri la Prusi'a, vediendusse in Ungari'a si aducendu'si a minte de juramentulu depusu odata sub flamur'a imperatului si regelui loru, parasira pe Klapka si pe Kossuth, alergandu fiecare la regimentele de care se tienusera, éra acei rebeli scapara cu ceilalti emigrati érasi sub protectiunea prusiana si de acolo oare incotrau.

Prochiamatiunea lui Klapka, cu carea elu se gatise a redeschide resboiulu civilu in Ungari'a si Transilvani'a, pre langa alte frase multe dice, ca elu chiamatu de patri'a sa reloá comand'a preste trupele unguresci, ca potiutii regi dela Prusi'a si Itali'a si intinsera man'a spre a nsinta cu maghiarii din Prusi'a, ca Garibaldi ilu ajuta din Itali'a; Türr dela Dunare si Bethlen (care din totu?) in Transilvani'a se voru scula dintr'odata asupra Austriei.

Dupe tóte acestea abié iti poti esplica impregiurarea, cumca revolutionarii maghiari au intardietu cu infintiarea planului loru pana in dilele, in care tocma la Nikolsburg unde veniscra si ei, se tractá int.e Austri'a si Prusi'a cu totuadinsulu de pace. Care pe care a insielatu? Bismark pe Kossuth, séu acesta pe cela? Credu ca la acestea ne va respunde istori'a.

Se mai spune si stat'a, cumca revolutionarii avea bani fórte multi, — de unde? se cam póte gací. — (M. m. diarie.)

C. la prot. XI.

Proiectulu de lege

in caus'a limbeloru si nationalitatiloru tierei,

Partea I. Dispusetiuni generali.

§ 1. Popórele ce constituescu tiér'a neintielegendu sci Ardealulu si Croati'a sunt: maghiarii, romanii, slovacii, serbii si rusii.

§ 2. Locuitorii maghiari, constituescu natiunea maghiara; romanii, natiunea romana, slovacii, natiunea slovaca; serbii, natiunea serbesca; nemtii, natiunea nemtésca si rusii, natiunea rusiosa; — si tóte acestе natiuni se recunosca si se dechiara de totu atate natiuni ale tiérei, precumu ele cá totu atati factori ai dreptului publicu si parti constitutive ale patriei — pe bas'a libertatii si fratietatii, se dechiara de egalu indreptatite, atatu in respectu politicu, catu si in respectulu limbei loru.

§ 3. Fia-care natiune in sine formédia unu totu separatu; tóte impreuna formedia totalitatea nedespartibila si unitatea nedisolubila a tiérei.

§ 4. Fia care natiune regnicolara pentru asecurarea, promovarea, conservarea, priveghierea, representarea si pertractarea intereseloru si trebiloru nationali, va avé o corporatiune, séu adunare speciala nationale sub nume de „universitate nationale“ dreptu representantanta a natiunei insa-si.

Organisarea interna a acestei representantie, va staverio fia care natiune pentru sine.

Astufeliu de representantia nationale se considera de corporatiune legale a natiunei, pe care o representa. De asemenea

§ 5. Fia care natiune va avé unu capu nationalu; care cá atare va fi membrulu consiliului

de corona. Acestu capu natiunalu lu-denumesce Maiestatea S'a. Nu altmintrea.

§ 6. Fia care natiune la gubernu si la tóte dicasteriele mai inalte ale tiérei va avé senate séu sectiuni proprie natiunali, cari singure voru fi competinti a pertracta si decide obiectele ce atingu o natiune in specie; obiectele ce atingu pe tóta tiér'a tienendose de competinti'a sectiuniloru in colectivitate. Astfeliu

§ 7. Pe candu fia-care natiune isi afla espresiunea sa speciale in universitate si capulu natiunale ele isi mai afla acést'a espresiune si in comitatele, districtele, cercurile, orasiele si comunele satesci locuite de ele; espresiunea colectiva a tuturoru natiuniloru se manifesta in diet'a comuna a tiérei; la Gubernu si la tóte dicasteriele mai inalte a le patriei in obiecte ce atingu tóta tiér'a si aici in asta colectivitate inca se manifesta unitatea si comuniunea patriei.

§ 8. Portulu si colorile natiunali sunt egalu indreptatite, pentru fia-care natiune regnicolara.

§ 9. Fia-care natiune are dreptulu de asémenea scutire, aparare si ingrigire din partea tuturoru potestatiloru publice si de asémenea ajutoriu din medilocele tiérei.

§ 10. Fia-care natiune este in dreptu de a si-redica din propriele sale poteri ori ce institute de cultura si invetiamentu; eara institutele publice ce esista acumu si sunt redicate pe spesele publice ale statului, precumu si cele ce s'aru infiintí'a de aici inainte cu astfeliu de spese — se dechiara de institute a le tiérei si respective ale celoru siese natiuni regnicolari

§ 11. Acésta lege se dechiara de lege fundamentale a tierei si nu se va poté stramutá de catu cu $^2/_3$ a representantiloru celoru siese nationalitati.

Partea II. Dispusetiuni speciali.

§ 12. Usulu mai neinpedecatu si mai liberu alu limbei presupune o noua arondare a comitateloru si districteloru tiérei, incatu se póte dupa nationalitati, precumu de alta parte face necesaria, ceea ce se si ordina, aplicarea individiloru din tóte natiunile la gubernulu si dicasteriele mai inalte, atatu politice catu si judecatoresci ale tiérei.

§ 13. In comune, comitate, districte, orasie cu séu fara magistratu propriu, limb'a oficiosa in tóte afacerile administrative si judecatoresci, e limb'a maioritatii locuitoriloru. Limb'a minoritatiloru e facultativa.

§ 14. Comunele incatu aceste aru fi de una natiunalitate, séu de o maioritate din cele siése natiunalitati, in comunicatiunile sale oficiése cu comitatulu séu districtulu se folosesca de limb'a propria oficiose (15) si aceste respundu si si tramitu ordinatiunile numai in limb'a oficiosa a comunei.

§. 15. Comunele, cari nu se tienu de nice una din cele siese ntiunalitati in comunicatiunile sale oficióse, cu comitatulu séu districtulu isi potu alege un'a ori care din cele siése limbe.

§ 16. Daca in comune, comitate, districte séu orasie cu magistratu propriu pana la arondarea noua séu si dupa acést'a, nici un'a dintre cele siése natiunalitati n'ar face maioritate absoluta, — atunci in acele corporatiuni limb'a oficiósa se póte alege libera; in care casu inse poto servi si doue limbe de limbe oficióse.

§ 17. Comitatele, districtele si orasiele cu magistratu propriu de limba oficiósa cu guvernulu si cu alte dicasteriu mai inalte, fia politice séu judecatoresci ale tiérei in comunicatiunile sale oficióse se servesca de limb'a propria oficiosa (§ 15.) si aceste respundu si-si tramitu ordinatiunile asémenea numai in acésta limba oficiosa a comitateloru, districteloru, séu orasieloru cu magistratu propriu.

§ 18. Comunele, Comitatele, districtele, orasiele cu séu fara magistratu propriu de una limba oficiósa cu comunele, comitatele districtele, orasiele cu séu fara magistratu propriu de alta limba oficiósa, corespundu intre sine pe langa originalulu limbei proprie oficióse si in espeditiune maghiara.

§ 19. Conformu cu acestea dispusetiuni in comune, comitate, districte, orasie cu séu fora magistratu propriu la calificatiunea pentru deregatorii se recere si cunoscinti'a limbei maioritatii de acolo.

§ 20. In adunarile comunali, seu de comitatu, districtu ori orasiu cu séu fara magistratu limb'a oficiósa e limb'a maioritatii locuitoriloru.

In acésta limba se redegu protocolele; se facu si se publica decisiunile.

In discutiuni, consultari, facerea de propuneri séu motiuni se póte folosi minoritatea si de limb'a sa propria.

§ 21. Representantiele municipieloru au a se alege dupa proportiunea numerica a natiuniloru regnicolari locuitóre acolo.

§ 22. La dieta in darea de petitiuni séu ori ce scrieri facetea de motiuni, amandaminte séu propuneri, precumu si in pertractari séu discusiuni — se póte folosi ori care din limbele natiuniloru regnicolari.

Diariulu se pórta in limbele precumu curgu discusiunile; eara protocolulu se duce numai in limb'a maghiara, decisiunile inse si legile se publica in tóte limbele de asémenea autentice.

In casu de controversiune in testu — va decide testulu maghiaru.

§ 23. La gubernu si la dicasteriele supreme ale tierei, in senatele colective se póte folosi ori care din limbele natiuniloru tiérei, conclusele inse se facu numai in limb'a maghiara; dar in catu acéste concluse ar' fi de a se comunica cu comitatele, districtele, séu orasiele cu magistratu propriu, se voru observa prescriptele §-lui 18.

§ 24. Petitiunile, apelatiunile, recursele séu ori ce alte esibite ce la dieta, la gubernu, séu alte dicasterii mai inalte ale tierei se dau in ore careva din limbele natiuniloru tiérei, au a se referi, resolvi, emite si publicá, numai in acelea limba in care sunt acele date.

§ 25. Prin aceste dispusetiuni nu e restrinsu dreptulu politicu si civilu alu individiloru cari nu se tienu de vre un'a din celea siése natiuni ale tiérei.

§ 26. Acésta lege intra in activitate numai decatu, si tóte legile séu dispusetiunile contrarie acestei legi se dechiara de nula si sterse.

Partea III. Dipusitiuni transitorie.

§ 27. Toti deregatorii cari sunt aplicati in vreo comuna, comitatu, districtu séu orasiu cu ori fara magistratu propriu si nar'asci limb'a maioritatii, ádeca limb'a cea oficiósa de acolo — sunt detori de a o invetiá celu multu intrunu anu de dile, altmintrea acolo nu voru mai poté purtá deregatorie.

§ 28. Pana la formarea si constituirea universitatiloru natiunali (§ 4.) deputatii de o natiunalitate din preuna cu membrii casei de susu de acea-si natiunalitate sunt totu odata si mandatarii natiunei, din alu carei sinu sunt si ca atari au dreptulu:

a) de a se constitui in corpu natiunalu prin alegere de presiedinte si notari.

b) de a si face unu regulamentu propriu de trebi.

c) de a face unu statutu provisoriu pentru resl'a formare si constituire a universitatii proprie natiunali (§ 4.)

d) de a alege din sinulu seu unu comitetu, care se functionedie si dupa espirarea mandatu lui loru si care comitetu apoi dupa facerea a noue alegeri de deputati depunu oficiulu in man'a acestor'a — si asié mai departe pana la faptic'a realisare a universitatii natiunali; mai departe ei au dreptulu.

e) de a priveghiá atatu de a dreptulu, catu si prin comitetulu acum numitu asupra observarei si executarei legei presinte.

f) de a intrevení la Maiestate, la dieta si la regimu prin representatiuni, petitiuni, gravame si interpelatiuni in totu ce atingu interesele natiunali. Cu unu cuventu

g) de a representá natiunea in tiéra in totu ce este de interesu natiunalu, fia acest'a politicu ori de oultu si invetiamentu, ori bisericescu.

§ 29. Aceste dispusetiuni inca intra in activitate numai de catu.

Pest'a 8 Maiu 1866.

Comisiunea de trei: Sig. Popoviciu, V. Babesiu, Ios. Hodosiu.

Conditiunile de preliminariele de pace.

Acelease sunt de o insemnatate nemarginita pentru tóte popórale imperiului austriacu si pentru Germani'a intrega. Ele pana acum era cunoscute numai din audite pe nesigure; astadi le avemu dupa testulu original subscrisu la Nikolsburg in 26 Iuliu 1866. Eata coprinsulu loru pe scurtu. 1. Intregritatea teritoriului austriacu remane cá si pana acum. Regele Prusiei se indatóra a'si scóte trupele din tierile austriace indata ce va incheié pacea; isi va tiené inse dreptulu de garantia pentru platirea speseloru de resboiu. II. Imperatulu Austriei recunósce dessfiintiarea confederatiunii germane si se invoiesce la o noua organisare a Germaniei fara ca Austri'a se ia parte la aceasa; se invoiesce si la o confederatiune de nordu, pe care o va funda regele Prusiei, cum si la alt'a totu natiunala de amédi. III. Imperatulu Austriei cede tóte dreptorile sale avute in Schleswig-Holstein. IV. Austri'a platesce Prusiei spesele resboiului cu 40 milióne taleri; din caro inse 15 milióne se scolu cá platiti in resboiulu de Schleswig et Holstein si 5 milióne in spesele le se face cu armat'a prusiana si asié se platescu efective numai 20 milióne. V. Intregritatea Sacsoniei inca e garantata, are inse a plati si ea spese de resboiu. VI. Regele Prusiei promite ca va midiloci pace si cu regele Italiei, numai Franci'a se dea Italiei regatulu venetiano. Punctele VII, VIII, IX coprindu mesuri privitóre la negotiarea pacii definitive, cum si a unoi armistitiu cu Bavari'a, Würtemberg'a si Hessen-Darmstadt. Subscrisi: Károlyi, Brenner, Bismark.

Asié de acum incolo adeveratulu Domnu preste Germani'a este regele Prusiei. Frate-seu fusese imbietu in 1848/9 cu corón'a imperiului germanu. Atunci acelasi nu o primise; acesta de acum o va primi, numai se 'io dea. —

Romani'a.

Scirea mai noua adose de unele diarie, cumca armat'a romanésca s'ar fi redosu pe pitioru de pace se adeverésce. De la 28 Iuliu incóce unele batalióne si escadróne se re'ntórsera la statiunile loru, granitiarii asemenea, ér corpurile de voluntiri s'au desfacutu. Cu acésta o multime de faime sunt demintite pe din intregulu. De altmintrea barbati matori, bineinformati si demni de tóta stim'a dintre acéia, carii se afla petrecendu la apele minerale ne asigura, cumca tóte faimele de invasiune cu privire la armat'a romanésca au tostu luate curatu din ventu, éra vreo consistintia avea numai in cercarile Kossuthianiloru de a trage si pe romani in cursa (Vedi prochiamatiunea lui Klapka publicata mai nainte de intrarea lui in comitatulu Trentschin). Kossuthianii adica credea, ca voru trage in partea loru pe unii din partit'a „Romanului" séu din a „Trompetei", care totu mai injura barbatesce „absolutismulu austriacu", cá si cum airea nicairi n'ar fi mai domnitu absolutismulu, cá si cum Franci'a, modelulu Romanici nu ar geme chiaru in dilele nóstre sob absolutismulu celu mai rafinatu din lume, s-desea si fórte brutalu. Inse Kossuthianii nu aflara nici macar intre susu stinsele partite ómeni de scopurile loru.

In Moldov'a si in Muntenia pana catra Ploiesci coler'a lúa dimensiuni infricosiate. In orasie de cate 6—7 mii sufiete au muritu in dilele dintei cate 30 si 40 ómeni pe di, ér' in Iasi numerulu mortiloru esise intr'o di pana la 450! dupa acea mai scadiú treptatu pana la 100. Parte mai mare totu din evrei au muritu, din causa ca in locuintiele loru domnesce o necuratia si putóre de nesuferitu. — Medicii au inceputu a se invoi in opiniunea, ca coler'a — déca este in adeveru colera — este lipitióa. Gubernulu romanescu a luatu cele mai intinse mesure asupra colerei. Ministeriulu ascultandu opiniunea consiliuloru medicilóru publica unu cercularíu, carele merita a fi reprodusu.

ad Nr. 260—1866. 2—3

CONCURSU.

Pentru ocuparea posturiloru de directoru si invetiatori la scól'a capitala normala in Salisce se escrie prin acésta concursu — si a nume: a) pentru postulu de directoru, care totuodata va servi si cá invetiatoriu in clasa IV cu un'a simbria anuala de 400 fl. v. a.; b) pentru invetiatori claseloru III si II cu simbria anuala de cate 200 fl. v. a. si c) pentru doi invetiatori in clasa I-ma cu simbria anuala de cate 180 fl. v. a.

Acela cari doresce a ocupa aceste posturi sunt provocati a-si asterne rugarile scrise de man'a loru propria si provedeute cu documentele recerute pana in 15 Augustu a. c. cal. nou la subsemnatulu oficiu (posta din urma Sacelu).

Salisce in 19 Iuliu 1866.

Oficiulu comunalu.

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
JOANNE GÖTT.